

الحمد لله رب العالمين

نقش شبکه های اجتماعی در تقویت هویت قومی ارامنه در ایران از دیدگاه ارامنه و ارائه راهکار

مؤلف

سیرانوش گورگیز سنگر

انتشارات قانون یار

۱۳۹۷

فهرست مطالب

۶ پیشگفتار
۸ فصل اول
۸ معرفی موضوع این اثر علمی
۳۶ فصل دوم
۳۶ مبانی نظری و پیشینه ها
۲۸۰ فصل سوم
۲۸۰ روش شناختی پژوهش
۲۸۷ فصل چهارم
۲۸۷ یافته های پژوهش
۳۰۷ فصل پنجم
۳۰۷ بحث و تئیجه گیری
۳۲۱ منابع و مأخذ

تقدیر و سپاسگزاری

با تقدیر و مشکر شایسته از استاد فرهنجه و فرزانه جناب آقا

دکتر حسن رسگارپور که با کنکته های دل اویز و گفته های بلند،

صحیفه های سخن را علم پرور نمود و همواره راهنمای راه

گشای نگارنده در اتمام و اکمال پیمان نامه بوده است.

تقدیم

پاس میکر ان بر ہعملی و ہمراہی و ہمگامی مادر دلوز و مہربانیم

کے سجدہ می ایشانش گل محبت را در وجودم پروراند و

دامان گھر بارش سخنے ہائی مہربانی را بہ من آموخت.

تقدیم بہ پدر م

کوہی استوار و حامی من در طول

تام زندگی

هدف اصلی این کتاب بررسی نقش شبکه های اجتماعی در تقویت هویت قومی ارامنه در ایران از دیدگاه ارامنه و ارائه راهکار بوده است. روش انجام پژوهش، پیمایشی یا زمینه یابی بوده، جامعه آماری تحقیق شامل کلیه ارامنه بالای ۱۵ سال شهر تهران بود که تعداد آنان حدود ۷۰ هزار نفر می باشد و تعداد ۳۸۲ نفر از طریق روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب گردیدند. داده ها از طریق پرسشنامه محقق ساخته ۳۰ سوالی جمع آوری گردید. در بررسی روایی محتوایی پرسشنامه از نظر چند تن از صاحب نظران ارمنی و اساتید علوم اجتماعی استفاده شده ایشان روایی این پرسشنامه را مورد تائید قرار داده اند و در بررسی پایایی از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است که به ترتیب هویت مذهبی ۰/۷۹، زبان و الفبای ارمنی ۰/۷۶، مرزهای سرزمینی ۰/۷۲، اسطوره ها و نهادهای مربوط به قوم

ارامنه ۰/۸۵ با استفاده از تحلیل SPSS به دست آمده است، نتایج با استفاده از آزمون کلموگراف اسمیرونف، t تک گروهی و آزمون فریدمن مورد استخراج شده است. نتایج این اثر علمی بیانگر این است که، شبکه های اجتماعی در تقویت هویت قومی ارامنه در ابعاد هویت مذهبی ارامنه، معرفی زبان و الفبای ارمنی، مرزهای سرزمینی و شناسایی اسطوره ها و نهادهای قوم ارامنه نقش دارند و از طریق ایجاد فضای گفت و گوی مجازی، معرفی اماکن مذهبی و کلیساها و آثار باستانی ارامنه در سایت، شکل دهی گروه ها در شبکه تلگرام، تهیه و توزیع سی دی آموزشی در معرفی ارامنه ، ساخت کanal های اطلاع رسانی و پاسخگویی به سوالات مذهبی و اعتقادات ارامنه می توان میزان اثر بخشی شبکه های اجتماعی در تقویت هویت قومی ارامنه افزایش داد.

فصل اول

معرفی موضوع این اثر علمی

مقدمه

مفهوم قومیت اشاره به ماهیت و ویژگی های یک قوم یا گروه قومی دارد. اگر چه اصطلاح قومیت، اشاره به تفاوت های فرهنگی دارد. ولی معانی مختلفی به خود گرفته است. قومیت در واقع یک دارایی جمعی و یا چیزی مربوط به یک گروه خاص نیست. بلکه یک رابطه اجتماعی است که در آن کنشگران اجتماعی خود را مشاهده می کنند. و توسط دیگران به عنوان حمایت هایی از نظر فرهنگی مجزا دیده می شوند (مالسوسیک^۱، ۲۰۰۴).

به اعتقاد فردریک بارت، از نظریه پردازان ناسیونالیسم قومی، در برابر تعاریفی که بیشتر به محتوای فرهنگی

^۱. Malesevic

قومیت اشاره دارند، نظریه پردازانی هم وجود دارند که اهمیت کمتری برای عناصر فرهنگی قائلند. دara بودن خصایص فرهنگی باعث تمایز گروه های اجتماعی نمی شود بلکه کنش متقابل اجتماعی با دیگر گروه هاست که تفاوت ها را آشکار و از نظر اجتماعی معنادار می کند. به عبارت خود بارت، تمرکز اصلی از این نقطه نظر بر مرزهای قومی است که گروه را تعریف می کند نه مواد فرهنگی که در آن وجود دارد. هویت قومی بخشی از هویت اجتماعی افراد است که در کنار هویت های دیگر مثل هویت محلی، منطقه ای، نژادی، فرهنگی و غیره قرار می گیرد، ولی باید توجه داشت که هویت قومی در بین سایر هویت ها از اهمیت بیشتری برخوردار است چرا که از جمله هویت های اولیه فرد، محسوب می شود.

آنچه هویت قومی را از سایر هویت های اجتماعی تمایز می کند و به آن اهمیت می بخشد، منابعی است

که مبنای شناسایی قومی قرار می‌گیرند. ریشه‌هاي قومی، تبار، اعتقاد به نیای مشترک (چه خیالی، چه واقعی) به اندازه‌ای اهمیت دارند که از همان ابتدای تولد فرد با آن‌ها بزرگ می‌شود و به صورت ذهنی و عینی آن‌ها را در خود تجسم می‌بخشد. نه تنها فرد بلکه گروه قومی نیز در باز شناسی و معرفی خود به عناصر قومی هویت خود ارجاع داده و مورد شناسایی از سوی دیگران قرار می‌گیرد. از نظر اسمیت اهمیت این آن تساب‌ها به حدی است که اگر ملت‌ها خود را به یک ریشه قومی وصل نکنند، فرو می‌پاشند.

جنکینز^۱ (۱۳۸۱) قومیت را یکی از هویت‌های اجتماعی اولیه می‌داند که کودک با آن اجتماعی می‌شود. این هویت‌ها که در اوان زندگی اختیار می‌شوند در قیاس با هویت‌هایی که متعاقباً کسب می‌گردند، مقتدرانه تر عمل می‌کنند و کودک حداکثر می‌تواند

^۱. Jenkins

از طریق تعریف درونی در مقابل آنها واکنش ضعیفی نشان دهد تا آنها را تعدیل یا مطابق خواست خود کند. از نظر وی هویت قومی تعیین کننده انواعی از نقش هایی است که فرد مجاز به ایفای آنهاست و دارای منزلتی والاتر از سایر منزلت های دیگر می باشد . با توجه به دیدگاه جنکینز مشخصه های زیر را برای هویت قومی می توان بر شمرد:

- هویت قومی یک هویت جمیعی است.
- هویت قومی به عنوان یک هویت اولیه که در دوران پایه فراگیری کسب می شود تبدیل به بخشی از ابزارهای شناخت متعارف یعنی شناخت روابط و نسبت های معمول چیزها می شود.
- قومیت امری ازلی، یعنی ذاتی و تغییر ناپذیر نیست.
- قومیت محک و معیار تجسم یافته خود - شناسایی است.
- امکان تغییر هویت (قومی) توسط فرد در شرایطی

- که احساس ناخرسندي می کند وجود دارد.
- تمایز های قومی بر پایه مشخصه های فرهنگی قرار دارند.
- قومیت محکی بر شباخت و تفاوت میان ما و آن ها است.
- هویت مبتنی بر قومیت میتواند جنبه موقعیتی داشته باشد.
- قومیت یک اصل ساختاری مناسبات اجتماعی است و در تجربه اولیه فرد حضور دارد ولی در همه اوقات از برجستگی یکسان برخوردار نیست. در واقع قومیت می تواند بسته به موقعیت هویتی اولیه باشد.
- قومیت امری انعطاف پذیر است.
- در مورد عناصر و نمادهای هویت قومی ارامنه می توان گفت: تغییر و تحولاتی که در جوامع دیاسپورایی جدید، متناسب با روندهای جهانی رخ می دهند بتدریج از میزان تاثیر عناصر عینی هویت کاسته و بر اهمیت عناصر ذهنی می افزایند. پانوسیان درباره ی ویژگیهای

عینی هویت ارمنی می نویسد:

"آجرهای ساختمانی متمایز کننده هویت ارمنی در دوران باستان ریشه در دوران های باستانی دارند، مذهب، زبان، مرزهای سرزمینی، اسطوره ها و نمادها. این ویژگی های تاریخی ارمنی بودن، این گروه را قادر ساخت تا دوران مدرن به حیات خود ادامه دهد و هویت جمعی خود را از شکل یک گروه قومی به (قالب یک) ملت منتقل کنند (پانوسین^۱، ۲۰۰۶).

عنصر دیگری که در هویت ارمنی به آن اشاره شد کلیسای ارمنی است که نقطه مرکزی منحصر به فردی در هویت ارمنی بوده است . به نحوی که حتی ناسیونالیسم سکولار ارمنی در مبارزات استقلال طلبانه خود، با توجه به قوت و اهمیت این عنصر وارد ضدیت عليه کلیسا و مذهب نشد. بررسی نقش شبکه های اجتماعی در تقویت هویت قومی یکی از مسائل پژوهشی

^۱. Panossian

مورد توجه پژوهشگران است. در مورد مفهوم شبکه های اجتماعی^۱ می توان گفت: بنیان اجتماعات انسانی چه آن را جوامع اولیه، سنتی و یا مدرن بنامیم، بر روابط و تعاملات اجتماعی قرار دارد. وابستگی زیستی و روانی انسان به سایر هم نوعان، او را ناگزیر به ایجاد ارتباط با سایرین و تشکیل اجتماعات و گروه های مدنی می کند و از مزیت هایی همچون دستیابی آسان، ارزان و گسترده به اطلاعات، حمایت اجتماعی بهره مند می سازد و نیز دامنه ای وسیعی از فرصت های همکاری جویانه در اختیارش می گذارد. پیوندهای درهم بافته شده^۲ ای اجتماعی یا همان شبکه های اجتماعی در بستری از هنجارها (قواعد^۳) و جریان های اطلاع رسانی شکل می گیرند (محمدی، ۱۳۸۴) و به بیان پاتنم (۲۰۰۰) بر اساس اعتماد^۳ و هنجارهای متقابل عمل می کنند. در واقع آنچه

¹. Social Networks

². Norms

³. Trust

به عنوان یک پیش فرض اساسی در مورد شبکه های اجتماعی مطرح می شود وجود اعتماد و حس همکاری در پیوندهای اجتماعی است که بدون حضور آن شبکه های اجتماعی از معنا تهی می شوند.

ویژگی های مذکور موضوع شبکه های اجتماعی در قلب مباحث مربوط به سرمایه اجتماعی قرار داده است. از این منظر سرمایه اجتماعی^۱ شامل دو بعد ساختاری (شبکه های اجتماعی) و بعد فرهنگی(هنجرها و اعتماد اجتماعی است) (لوی^۲، ۱۹۹۶) و مشخص می کند روابط افقی (مانند روابط خانوادگی و دوستی) و عمودی (همچون ارتباط با نهادهای سیاسی و مدنی) محصور در شبکه های ارتباطی، چگونه منابع را بسیج و یا همانطور که کلمن^۳ آن را برجسته کرده است، چه مقدار سرمایه

¹. Social Capital

². Levi

³. Coleman

از طریق این اتصالات و تعاملات اندوخته و کنش های اجتماعی و سیاسی افراد را سمت و سو می بخشد. به بیان پانتام (۲۰۰۰ و ۱۹۹۳) در جوامعی که افراد از طریق پیوندهای قوی و بادوام شبکه ای و در غالب گروه ها و انجمن های داوطلبانه با یکدیگر در ارتباط اند و در میان آنان مسئولیت پذیری و تعهد اجتماعی جاری است، سطوح بالایی از مردم سalarی و ثبات سیاسی نیز به چشم می خورد. آنان نسبت به حوادث سیاسی مختلف آگاهی بسیار بالایی داشته و مشتاقانه و در همه حال کارایی حکومت را بهبود می بخشد. شبکه های اجتماعی در سطح روابط افقی نیز متضمن باز تولید سرمایه ای اجتماعی در دو بعد فردی و اجتماعی هستند. به این معنی که در زندگی فردی و شخصی وسیله ای برای یافتن هم صحبت و همنشینی و مامنی برای همدلی و همدردی محسوب می شوند و نیز در سطحی وسیعتر همکاری های جمعی و اجتماعی را تسهیل و منافع و تعهدات متقابل را تحقق می بخشد. در این چشم انداز عضویت

در انجمن های داوطلبانه، باشگاه های ورزشی، تعاونی ها و سازمان های مدنی جایگاهی در خور توجه می یابند. به عقیده جامعه شناسانی همچون پانتام عضویت در این شبکه ها نه تنها به بهبود جریان اطلاعات قابل اعتماد کمک می کند بلکه هزینه های عهدشکنی در روابط را افزایش داده و سرمایه اجتماعی حاصل از حضور و عضویت در شبکه های اجتماعی به صورت فرهنگ مشارکت جویانه و اخلاق مدنی رواج می یابد (پانتام، ۱۳۸۰).

در این پژوهش نقش شبکه های اجتماعی در تقویت هویت قومی ارامنه مورد پژوهش قرار می گیرد.

۱-۱. بررسی ماهیتی موضوع

سابقه سکونت ارامنه در ایران بخصوص در منطقه آذربایجان مربوط به بیش از دو هزار سال پیش است که دو تن از حواریون حضرت مسیح (ع) برای تبلیغ مسیحیت وارد منطقه آذربایجان شده و از آنجا به

ارمنستان سفر کردند و نهایتاً باز هم به آذربایجان بازگشته و یکی از آنها در این منطقه مدفون شد (طادئوس مقدس)، با وجود این سابقه طولانی زندگی ارامنه در ایران، تاریخ حیات اجتماعی آنها به صورت یک اجتماع قومی مربوط به چهار صد سال پیش، یعنی زمانی است که توسط شاه عباس صفوی از منطقه جلفا به اصفهان و تعدادی دیگر از شهرهای ایران کوچ داده شدند. ارامنه ایران تنها بخش کوچکی از ارامنه کل جهان هستند که به دلایل مختلف در طول تاریخ از سرزمین اصلی خود جدا شده و به صورت دیاسپورا (مهاجرت ناخواسته) در سرزمین‌های دیگر سکنی گزیده اند؛ و همین ویژگی، یعنی داشتن یک سرزمین اصلی و جمعیتی که به عنوان یک ملت و یک کشور مستقل در طول تاریخ به حیات خود ادامه داده، آنها را واداشته است که رابطه مادی و معنوی (فیزیکی و روحانی) خود با سرزمین و جامعه اصلی خود را در هر کجا که هستند حفظ کنند. حفظ این رابطه در هر زمان

که مقدور بوده هم به صورت فیزیکی و هم بصورت (معنوی و فرهنگی) صورت گرفته و در هر زمان که به دلیل اشغال سرزمین‌شان توسط بیگانگان بصورت فیزیکی (رفت و آمد) ممکن نبوده، به صورت‌های فرهنگی تداوم داشته است (مهدوی و توکلی قینانی، ۱۳۸۸). حفظ هویت قومی یکی از ضرورت‌های تداوم آن قوم و فرهنگ است.

از آنجا که هویت قومی، هویتی با محتوای فرهنگی است و شامل عناصری مثل نمادها، اسطوره‌ها، خاطرات، آداب و مناسک خاص می‌باشد، بقای این عناصر هویتی را در طول نسل‌های متوالی، می‌توان دلیلی بر پایداری و بقای هویت قومی آن‌ها دانست (اسمیت، ۱۳۸۳). بقای هویت قومی یک گروه در یک جامعه میزبان بستگی به عوامل و شرایط مختلفی، از جمله شدت و قوت عناصر هویتی قوم اقلیت و سازو کارهایی دارد که باعث ماندگاری آن در برابر فرهنگ اکثریت

می شود، همچنین شرایط اجتماعی جامعه میزبان به بقای عناصر هویتی آنها کمک می کند. در مورد ارامنه به نظر می رسد که هر دو شرط حضور داشته است. ذا این گروه قومی کوچک در درون جامعه ایرانی به حیات فرهنگی خود ادامه داده است. در واقع الگوی رابطه فرهنگی آنها با جامعه ایرانی از نوع الگوی امتزاج گزینشی است که براساس آن برخی عناصر فرهنگی بیگانه را اخذ و با فرهنگ خودی امتزاج کرده اند (ابراهیمیان، ۲۰۰۸). منابع شکل دهنده هویت در جوامع گذشته از قبل مشخص بود و هویت افراد بیشتر جنبه انتسابی داشت و این امر باعث می شد که افراد یک جامعه از لحاظ هویت یابی چندان دستخوش تغییر و دگرگونی نشوند. در واقع در گذشته، مکان نقش کلیدی در خلق هویت اجتماعی افراد داشت، چون که افراد در محیط های کوچک و بسته زندگی می کردند و هویت اجتماعی آنها با ارتباط رودررو با اطرافیان در یک محیط ثابت شکل می گرفت. افراد کمتر با دنیای خارج

ارتباط داشتند و سنت‌های بومی - محلی بخش اعظم هویت آن‌ها را شکل می‌داد. اما در پی ظهور فناورهای نوین اطلاعاتی و ارتباطی، نقش مکان در شکل دهی به هویت بسیار کم رنگ شد، زیرا رسانه‌ها و فناورهای نوین اطلاعاتی و ارتباطی می‌توانند فرد را از مکان خود او جدا کنند و به جهان پیوند بزنند. در نتیجه افراد با منابع هویت یابی متکثراً روبه رو هستند و هویت یابی شکلی غیر محلی و جهانی پیدا کرده است (خانی جزئی، ۱۳۸۸). با توجه به توضیحات فوق می‌توان گفت که افراد کره خاکی در هر نقطه‌ای که باشند به نحوی با این تحولات گسترشده روبه رو هستند و ابعاد گوناگون زندگی افراد به طور همه جانبه ای تحت تاثیر رسانه‌های نوین از جمله اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی قرار گرفته است، به طوری که نمی‌توان آثار و پیامدهای این فناورهای نوین اطلاعاتی و ارتباطی را انکار کرد. شبکه‌های اجتماعی اینترنتی پایگاه یا مجموعه پایگاه‌هایی هستند

که امکانی فراهم می آورند تا کاربران بتوانند علاقمندی‌ها، افکار و فعالیت‌های خودشان را با دیگران به اشتراک بگذارند و دیگران هم این افکار و فعالیت‌ها را با آنان سهیم شوند. یک شبکه اجتماعی، مجموعه‌ای از سرویس‌های مبتنی بر وب است که این امکان را برای اشخاص فراهم می آورد که توصیفات عمومی یا خصوصی برای خود ایجاد کنند، یا با دیگر اعضای شبکه ارتباط برقرار کنند، منابع خود را با آن‌ها به اشتراک بگذارند و از میان توصیفات عمومی دیگر افراد، برای یافتن اتصالات جدید استفاده کنند (بوید و الیسون^۱، ۲۰۰۷).

در واقع شبکه‌های اجتماعی برای افزایش و تقویت تعاملات اجتماعی در فضای مجازی طراحی شده‌اند. به طور کلی از طریق اطلاعاتی که بر روی پروفایل افراد قرار می گیرد مانند عکس کاربر، اطلاعات شخصی و

^۱. Boyd, D. M., & Ellison

علايق برقراری ارتباط تسهيل می گردد. کاربران می توانند پروفایل های دیگران را بینند و از طريق برنامه های کاربردی مختلف مانند ايميل و چت با يكديگر ارتباط برقرار کنند (پمپک و همکاران^۱، ۲۰۰۹).

بررسی نقش شبکه های اجتماعی در تقویت هویت قومی ارامنه و شناسایی راهکارهای مناسب در این زمینه، مساله اصلی این پژوهش است. سوال اصلی این اثر علمی این است که از نظر ارامنه مقیم ایران، شبکه های اجتماعی چه نقشی در تقویت هویت قومی ارامنه دارند؟ و چگونه می توان نقش شبکه های اجتماعی در تقویت هویت قومی ارامنه را تقویت نمود؟

۱-۲. اهمیت تالیف این اثر علمی

امروزه ما در جهانی دستخوش دگرگونی چشمگیر و دائمی زندگی می کنیم، به طوری که شکفت انگیزترین رویدادهای دنیای معاصر را می توان، سرعت بی سابقه

^۱. Pempek

تغییرات اجتماعی دانست. آنچه زمینه چنین تغییر سریع و شگرفی را پدید آورده، دستاوردهای فناورانه متأخر بشری با عنوان فناوری‌های نوین ارتباطی و اطلاعاتی است. یکی از جنبه‌های مهمی که از فناوری‌های اطلاعاتی – ارتباطی جامعه اطلاعاتی تاثیر می‌پذیرد، هویت است. هویت به عنوان یکی از منابع شناخت، از مسایل مهم جوامع بشری است. بدون تردید می‌توان گفت که هویت از نیازهای روانی انسان و پیش نیاز هرگونه زندگی جمیعی است (قاسمی و قادری، ۱۳۸۸).

شناسایی عوامل موثر در تقویت هویت قومی ارامنه می‌تواند به تداوم و حفظ هویت گروه کمک کند و در زمینه انتقال فرهنگ و ارزش‌های مورد پذیرش به دیگران مفید واقع گردد. انجام این تحقیق از این رو حائز اهمیت است که می‌تواند در حفظ و انتقال میراث فرهنگی قوم ارامنه در ایران نقش داشته باشد و در زمینه تعامل مناسب بین قوم ارامنه و دیگر اقوام و هویت ملی افراد موثر باشد. این پژوهش علاوه بر شناسایی نقش

شبکه های اجتماعی در تقویت هویت قومی ارامنه راهکارهایی مناسب در تقویت نقش این شبکه ها به دست می آورد و می تواند به تبیین جایگاه شبکه های اجتماعی و نحوه استفاده مفید از آنها کمک کند. اهمیت حفظ هویت قومی، قوم ارامنه و کمک به حفظ انسجام ملی و ارتباط بین اقوام و کمبود پژوهش های مرتبط در این زمینه از ضرورت های انجام این تحقیق است. توجه به جایگاه شبکه های اجتماعی و ضرورت ساماندهی آنها و استفاده مناسب از شبکه های اجتماعی در تقویت باورهای فرهنگی و اجتماعی از دیگر دلایل با اهمیت بودن این پژوهش است. نتایج این پژوهش می تواند مورد استفاده قوم ارامنه و فعالان و رهبران مذهبی آن در تقویت هویت قومی قرار گیرد و کارشناسان علوم تربیتی و تکنولوژی آموزشی می توانند از نتایج این تحقیق در توجه به جایگاه شبکه های اجتماعی و رسانه های مجازی استفاده کنند.

۱-۳. اهداف علمی این کتاب

۱-۳-۱. هدف اصلی

۱. تعیین نقش شبکه های اجتماعی در تقویت هویت قومی ارامنه در ایران.

۲. شناسایی راهکارهای موثر در تقویت نقش شبکه های اجتماعی در هویت قومی ارامنه.

۱-۳-۲. اهداف فرعی

۱. تعیین نقش شبکه های اجتماعی در تقویت هویت مذهبی قوم ارامنه.

۲. تعیین نقش شبکه های اجتماعی در تقویت زبان و الفبای ارمنی در ایران.

۳. تعیین نقش شبکه های اجتماعی در تقویت هویت قومی ارامنه در زمینه مرزهای سرزمینی.

۴. تعیین نقش شبکه های اجتماعی در شناسایی اسطوره ها و نهادهای مربوط به قوم ارامنه.

۵. شناسایی راهکارهای موثر در افزایش نقش شبکه

های اجتماعی در تقویت هویت قومی ارامنه.

۱-۴. سؤال های مطرحه در این اثر علمی

۱-۴-۱. سؤال های کلی

۱. شبکه های اجتماعی چه نقشی در تقویت هویت قومی ارامنه در ایران دارند؟

۲. چه راه کارهایی در تقویت نقش شبکه های اجتماعی در هویت قومی ارامنه وجود دارد؟

۱-۴-۲. سؤال های ویژه

۱. تا چه حد شبکه های اجتماعی در تقویت هویت مذهبی قوم ارامنه نقش دارد؟

۲. تا چه حد شبکه های اجتماعی در تقویت زبان و الفبای ارمنی در ایران نقش دارد؟

۳. تا چه حد شبکه های اجتماعی در تقویت هویت قومی ارامنه در زمینه مرزهای سرزمینی نقش دارد؟

۴. تا چه حد شبکه های اجتماعی در شناسایی اسطوره ها و نهادهای مربوط به قوم ارامنه نقش دارد؟

۵. چه راه کارهایی در افزایش نقش شبکه های اجتماعی در تقویت هویت قومی ارامنه وجود دارد؟

۱-۵. تعاریف مفهومی و عملیاتی واژه ها

شبکه های اجتماعی

الف) تعریف مفهومی

شبکه های اجتماعی، اصطلاحی است که برای نخستین بار در سال ۱۹۵۴ توسط جان بارتز که در حوزه انسان شناسی اجتماعی فعالیت می کرد، ابداع شد. او تحقیقی در مورد گروههای اجتماعی در بخشی از نروز انجام می داد و اصطلاح شبکه اجتماعی را در آن تحقیق برای توصیف رابطه بین انسانها و تحلیل مکانیزم های ارتباطی و خصوصاً تصمیم گیری آنها به کار برد. اگر ما هم بخواهیم به تعریف شبکه های اجتماعی از نگاه او رجوع کنیم، می توانیم بگوییم: شبکه های اجتماعی، هنگامی به وجود می آیند که ساختاری از گره های مرتبط به هم شکل می گیرند. هر گره، یک فرد یا یک گروه یا یک سازمان است. شبکه اجتماعی، به

معنای نمایش و مطالعه‌ی ارتباط بین این گره‌ها و جریان دانش و اطلاعات بین آن‌هاست (دیو، ۲۰۱۲؛ ترجمه ۱۳۹۱). با توجه به تعریف عمومی ارائه شده از شبکه‌های اجتماعی، هر فضایی که با هدف شکل گیری و تسريع و تسهیل رشد شبکه‌های اجتماعی به وجود بیاید، یک سرویس شبکه اجتماعی یا SNS خواهد بود. شاید بتوان سازمان‌های مردم نهاد (سمن‌ها یا NGO‌ها) را به عنوان یکی از بهترین نمونه‌های سرویس‌های توسعه شبکه اجتماعی حول یک محور خاص و موضوع مشخص، مطرح کرد. DSNS‌ها، همان چیزی هستند که مردم در زبان روزمره خود، به آن شبکه‌های اجتماعی می‌گویند. گوگل پلاس، لینکدین، فیس بوک، اینستاگرام، توییتر و سایر #پلتفرم‌های مشابه، ابزارهای دیجیتالی هستند که برای ایجاد شبکه‌های اجتماعی و توسعه آن‌ها طراحی شده‌اند (دیو، ۲۰۱۲؛ ترجمه ۱۳۹۱).

ب) تعریف عملیاتی

منظور نمره‌ای است که آزمودنی از سوالات شماره

۳۰- پرسشنامه محقق ساخته بدست می آورد.

هویت قومی

الف) تعریف مفهومی

هویت قومی مجموعه خاصی از عوامل عینی و ذهنی و فرهنگی و اجتماعی و عقیدتی و نفسانی است که در یک گروه انسانی متجلی می شود و آن را نسبت به دیگر گروه‌ها متمایز می سازد؛ زیرا که این هویت باید با واقعیت همین گروه منطبق باشد (الطائی، ۱۳۷۸: ۱۵۸).

ب) تعریف عملیاتی

منظور نمره ای است که آزمودنی از سوال‌های پرسشنامه محقق ساخته در زمینه هویت قومی به دست می آورد.

هویت مذهبی

الف) تعریف مفهومی

از نیازهای فطری آدمی، گرایش به عشق و پرستش است، به این معنا که انسان مستقل از هر گونه یادگیری در درونش تمایل به عبادت و بندگی خدا را احساس

می‌کند. تجلی چنین احساس و تمایلی دراعمال و رفتار دینی آشکار می‌گردد و به طور کلی رابطه آدمی و دین و نسبتی که با آن پیدا می‌کند، در مقوله هویت دینی قابل تبیین و توضیح است. و به گفته یکی از روانشناسان، هدف ایدئولوژی ایجاد تصویری در ذهن شخص است که احساس فردی و جمعی هویت را در او تقویت نماید. بدیهی است از پیامدهای تکوین هویت دینی، احساس تعهد و مسئولیت در قبال ارزش‌ها و باورهای آن مکتب می‌باشد. برخی از صاحب نظران، تعهد را به عنوان سنگ بنای هویت دینی تلقی می‌نمایند (زمانی محبوب، ۱۳۹۰: ۶۷).

ب) تعریف عملیاتی

منظور نمره‌ای است که آزمودنی از سوالات شماره ۱-۶ پرسشنامه محقق ساخته بدست می‌آورد.

الف) تعریف مفهومی

الفبای ارمنی نام سامانه نگارشی است که برای نوشتن زبان ارمنی به کار می‌رود. این الفبا در سال ۴۰۵ میلادی اختراع شد و با اندکی تغییر تا به امروز برای نگارش زبان ارمنی به کار رفته است. الفبای ارمنی از چپ به راست نوشته می‌شود (زرگریان، ۲۰۰۲، ابراهیمی ۱۳۸۱: ۵۳).

ب) تعریف عملیاتی

منظور نمره ای است که آزمودنی از سوالات شماره ۷-۱۱ پرسشنامه محقق ساخته بدست می‌آورد.

مرزهای سرزمینی الف) تعریف مفهومی

سرحد یک ناحیه است اما سرحد همیشه ناحیه جدا کننده دو یا چند کشور نبوده است بلکه به معنای اولیه کلمه برای فضای داخلی کشورها که دولتها ان را کاملاً اشغال کرده اند بیشتر به کار می‌رود». خانم میرحیدر نیز معتقد است که در گذشته مفهوم مرز با اینچه که امرزه از آن برداشت می‌شود تفاوت داشته است. در آن زمان سرحد به منطقه پهناوری که حد فاصل دو امپراتوری

بود، گفته می شد. این گونه مناطق معمولاً به طور تصادفی به وجود می آمدند و تصمیم و موافقت قبلی حکومت ها مبنای تشکیل آنها نبود. معمولاً سرحد به معنای آخرین حد پیشروی یک امپراتوری در نواحی اطراف خود بوده است (هویان، ۱۳۹۴: ۴۵).

ب) تعریف عملیاتی

منظور نمره ای است که آزمودنی از سوالات شماره ۱۸-۱۲ پرسشنامه محقق ساخته بدست می آورد.

شناസایی اسطوره ها و نهادهای

الف) تعریف مفهومی

در فهم عامه و در برخی از فرهنگ ها، اسطوره (اساطیر) معنی «آنچه خیالی و غیر واقعی است و جنبه افسانه ای مخصوص دارد» یافته است؛ اما اسطوره را باید داستان و سرگذشتی مینوی دانست که شرح عمل، عقیده، نهاد یا پدیده ای طبیعی است که دست کم بخشی از آنها از سنت ها و روایت ها گرفته شده و با آیین ها و

عقاید دینی پیوندی ناگسستنی دارد. در اسطوره سخن از این است که چگونه هر چیزی پدید می‌آید و به هستی خود ادامه می‌دهد. علم اسطوره‌شناسی به بررسی اساطیر می‌پردازد (ستاری، ۱۳۸۹: ۲۵).

ب) تعریف عملیاتی

منظور نمره ای است که آزمودنی از سوالات شماره ۱۹-۲۴ پرسشنامه محقق ساخته بدست می‌آورد.

راهکارهای موثر

الف) تعریف مفهومی

راهکارهای موثر عبارت اند از تمامی اقداماتی شامل شکل دهی گروه‌هایی در شبکه تلگرام برای معرفی اعتقادات ارامنه، ساخت کانال‌های اطلاع رسانی در ارتباط با هویت ارامنه، ایجاد شبکه اجتماعی پاسخگویی به سؤالات مذهبی و اعتقادی ارامنه، تهیه و توزیع سی دی‌های آموزشی در معرفی ارامنه به نسل جدید، معرفی اماکن مذهبی و کلیساها و آثار باستانی ارامنه در سایت‌های کامپیوتربه، ایجاد فضای گفت و گوی

مجازی در زمینه مسائل ارامنه در ایران و جهان که برای معرفی هویت قومی ارامنه از طریق شبکه های اجتماعی می باشد.

ب) تعریف عملیاتی

منظور نمره ای است که آزمودنی از سوال های شماره ۳۰-۲۵ پرسشنامه محقق ساخته به دست می آورد.

خلاصه فصل

در این فصل ابتدا مقدمه ای در زمینه موضوع تحقیق و متغیرهای اصلی تحقیق آورده شد، سپس در بخش بیان مسئله ، جنبه های مختلف مساله تحقیق، مورد تعریف و تشریح قرار گرفته است، بدنبال آن اهمیت تحقیق از بعد محتوایی و تکنیکی بیان شده است و اهداف و فرضیه های تحقیق طرح و متغیرها مورد تعریف مفهومی و عملیاتی قرار گرفته است.